

A1 95 791

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 1 / TAMMIKUU - JANUARY 1984

RAPORTEJA - REPORTS

Pirkko Ruotsalainen: Suomi on kaksikielinen maa	3
Valdemar Melanko: Opetusministeriön Neuvosto- liittoinstituutti ja venäjän kielen opetus	5
Venäjän kielen Puškin-instituutti	7
Werner Westphal: Sprache und Gesellschaft	11
Korkeakoulujen kielikeskuksen kuka kukin on	17

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Sprachscherze. Anekdoten für den Ausländer- unterricht	22
Mit Spielen Deutsch lernen	25

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

2nd National English Oral Skills Workshop	27
Kielistudiopäivä	30
Korkeakoulujen kielikeskuksen järjestämät koulutustilaisuudet vuoden 1984 alku- puoliskolla	31
Congress Calendar	34
Regent School of English	36
Sprachintensivkurse Deutsch	37
Deutsch in Graz	38
AFinLA:n tiedotuksia	42
Korkeakoulujen kielikeskuksen äänitopalvelu tiedottaa	43

HAETTAVANA - VACANCIES 45

ENGLISH SUMMARY 45

SVENSK RESUMÉ 46

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN
JYVÄSKYLÄN

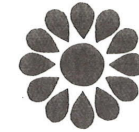
A1 95 791
VARASTOKIRJASTO

165 2182019

Vastaava toimittaja / Managing editor: Liisa Korpimies
Toimituskunta / Editorial staff: Markku Helin
Sinikka Koponen
Sirkka Laihiala-Kankainen
Matti Laitinen
Eva May
Tuija Nikko
Eila Pakkanen
Hartmut Schröder
Helena Valtanen
Tarja Wilson

Puh. / Tel. 941-292880 Korpimies
292881 Puoliväli, Salo
292882 Laihiala-Kankainen, Wilson
292883 Nikko, Helin
292884 May, Valtanen
292885 Laitinen, Schröder
292886 Koponen
292887 Pakkanen

Editorial

KIELIKESKUSKUKKANEN

Kielikeskusjärjestelmä sai alkunsa kymmenen vuotta sitten, jolloin Korkeakoulujen kielikeskus perustettiin ja ensimmäiset suunnitelmat valtakunnallisen kielikeskusorganisaation aikaansaamiseksi laadittiin. Uuden kymmenvuotiskauden alun juhlistamiseksi Kielikeskusuutisia on saanut uuden ulkoasun. Samalla Korkeakoulujen kielikeskus haluaa ojentaa kukkasen kaikille kielikeskuksille kiitokseksi yhteistyöstä ja onnen toivotukseksi alkavalle uudelle kymmenvuotiskaudelle.

Kielikeskuskukkanen on samalla Korkeakoulujen kielikeskuksen symboli. Se kuvaa Suomen kielikeskusten muodostamaa kokonaisuutta, jossa jokainen yksikkö on oleellinen osa kokonaisuutta. Keskustan muodostaa Korkeakoulujen kielikeskus. Siitä lähtee kaksitoista terälehteä, jotka kuvaavat maamme kahtatoista yliopistoa tai korkeakoulua, joissa annetaan kielikeskusopetusta (Helsingin yliopiston kielikeskus, Tampereen yliopiston kielikeskus, Turun yliopiston kielikeskus, Oulun yliopiston kielikeskus, Jyväskylän yliopiston kielikeskus, Kuopion yliopiston kielikeskus, Joensuun yliopiston kielikeskus, Teknillisen korkeakoulun kielikeskus, Tampereen teknillisen korkeakoulun kielikeskus, Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kielikeskus, Lapin korkeakoulun kielikeskus ja Abo Akademi språktjänst.

Kielikeskuskukan tarkoituksena on kuvata sitä yhtenäisyyttä, joka vallitsee kielikeskusten välillä. Kielikeskusjärjestelmä on erinomainen esimerkki korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä - kielikeskukset ovat niitä harvoja yksiköitä, joiden välillä todella tehdään merkittävää ja säännöllistä yhteistyötä, joka koituu mahdollisimman monen kielikeskuksen hyödyksi. Tähän asti on yhteistoiminta ollut tehokkainta materiaalin valmistuksen alalla: eri kielikeskusten edustajista kootut työryhmät ovat laatineet ja laativat oppimateriaaleja eri alojen ruotsin, englannin ja saksan kielten opetukseen. Koulutustoimintaa on niin ikään järjestetty säännöllisesti. Oma tiedotuslehti on välittänyt tietoa kaikkiin kielikeskuksiin. Tutkimustoimintaa käynnistetään parhaillaan kielikeskusopetukseen liittyvistä aiheista. Kielikeskusten välistä yhteenkuuluvuutta vahvistaa varmasti osaltaan Korkeakoulujen kielikeskuksen aloittama uusi julkaisusarja, Korkeakoulujen kielikeskuksen tiedotteita. Sarjan ensimmäinen julkaisu on nimeltään Kielikeskusten kuka kukin on, ja se sisältää tarpeellista tietoa kielikeskusten hallintohenkilöstöstä ja opettajista. Seuraavana ilmestyy julkaisu University Level ESP Teachers in Finland, josta käy selvälle ketkä opettavat englantia maamme kielikeskuksissa, kaupparkeakouluissa ja kääntäjänkoulutuslaitoksissa.

Liisa Korpimies

RAPORTEJA - REPORTS

Pirkko Ruotsalainen
Pohjoismainen kieli- ja tiedotuskeskus

SUOMI ON KAKSIKIELINEN MAA

Ruotsin kielen tarve Suomessa johtuu maamme historiasta ja geopoliittisesta asemasta. Suomi on kaksikielinen maa, jolla on vanha ruotsinkielinen kulttuuri: meillä on yli 600 vuotta yhteistä historiaa Ruotsin kanssa. Ruotsin kieltä on maassamme puhuttu luultavasti 1200-luvulta lähtien.

Toinen kotimainen kieli

Hallitusmuotomme 14 §:n mukaan suomi ja ruotsi ovat tasavallan kansalliskielet. Suomen perustuslaissa on molemmille kieliryhmille turvattu yhtäläiset oikeudet oman kielensä käyttöön. Kielilaki, joka on vuodelta 1922, sekä muut maamme kielioioja säättävät lait ja asetukset sisältävät säännökset niistä virallisista palveluista, joissa kansalaisella on oikeus käyttää omaa kieltään. Toisen kotimaisen kielen tarve on suurin hallinnossa, hoito- ja suojelualalla, kaupassa sekä muissa palveluammateissa. Kielitaidon taso riippuu mm. siitä, mistä alasta kulloinkin on kysymys. Korkeatasoista kielitaitoa tarvitsevat hallintotehtävissä työskentelevät, kun taas palvelutehtävissä toimiville usein riittää lähinnä suullinen kielitaito.

Ruotsin kielen tarve vaihtelee maassamme myös alueellisesti. Hyvää kielitaitoa tarvitaan erityisesti niillä paikkakunnilla, joilla asuu ruotsinkielistä väestöä, ts. rannikkoalueella: Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Vaasan lääneissä ja Ahvenanmaalla. Tällä alueella on myös maamme 23 ruotsinkielistä ja 39 virallisesti kaksikielistä kuntaa, joissa virkamiehiltä edellytetään toimivaa ruotsin kielen taitoa.

Ruotsinkielisen väestömme kielellisten oikeuksien huomioonottaminen on yksi ruotsin kielen tarpeeseen vaikuttavista tekijöistä. Sen rinnalle on viime vuosikymmeninä noussut entistä tärkeämpänä pohjoismaisten suhteittemme hoitamisessa tarvittava kielitaito.

Ruotsin kieli on avain pohjoismaiseen yhteistyöhön

Suomi on osa Pohjolaa, johon se on integroitunut monin eri tavoin. Osa yhteistyön vaikuttimista on luonteeltaan ideologisia, osa selkeästi hyödynnäkökohtiin perustuvia. Koskaan aikaisemmin eivät pohjoismaiset kontaktit ja pohjoismainen yhteistyö ole olleet niin intensiivisiä kuin viime vuosikymmenien aikana. Suomen ja Ruotsin välisten suhteiden määrästä kertovat mm. matkailutilastot: näiden maiden välillä liikennöivillä laivoilla kulki viime vuonna yli 6 milj. matkustajaa.

Pohjoismaiden neuvosto, Pohjoismaiden ministerineuvosto sekä monet yhteispohjoismaiset sopimukset ovat olleet yhteistyötä vauhdittamassa. Esim. vapaat työmarkkinat ovat aiheuttaneet sen, että Ruotsissa asuu nykyisin yli 300 000 suomalaista, saman verran kuin omassa maassamme asuu ruotsinkielistä äidinkielenään puhuvia. Pohjoismaisia yhteyksiä ja yhteistyöprojekteja on nykyisin lähes kaikilla yhteiskuntasektoreilla. Tässä yhteydessä on mahdollisuus mainita vain pari esimerkkiä.

Pohjoismaiset yhteytemme kaupan ja teollisuuden alalla luovat omalta osaltaan ruotsin kielen tarvetta erityisesti maamme teollistuneilla alueilla. Pohjoismaihin suuntautuva vienti on maallemme ensiarvoisen tärkeä: Pohjolasta on muodostumassa meille kotimarkkina-alue. Ruotsi on tärkeimpiä kauppakumppaneitamme.

Läheisintä yhteistyö on ollut kulttuurialalla. Sitä on ollut vauhdittamassa mm. Kööpenhaminassa toimiva Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristö ja 40 kulttuurialalla toimivaa pohjoismaista laitosta. Tänä vuonna on Pohjoismaiden yhteinen kulttuuribudjetti 128 milj. Tanskan kruunua. Kulttuuriyhteistyön tavoitteena on tutustua naapurimaiden kulttuureihin, huolehtia ikivanhasta pohjoismaisesta elämänmuodosta ja yhteisistä arvoista. Elämme kuohuvaa ja kansainvälistyvää aikaa, jolloin identiteettikysymykset ovat muodostumassa pienille kansakunnille tärkeiksi.

Pohjoismainen yhteistyö on tuonut mukanaan lukuisan määrän yhteispohjoismaisia kokouksia, joissa useimmiten käytetään kolmea kieltä: ruotsia, norjaa ja tanskaa. Tämä asettaa kovat kielitaitovaatimukset suomenkielille osanottajille. Hyvän ruotsin kielen taidon ohella he tarvitsevat myös kykyä ymmärtää norjaa ja tanskaa.

On monia suomalaisia, jotka eivät ymmärrä, miksi pohjoismaalaiset eivät käytä keskinäisessä kanssakäymisessään englantia. Tämä merkitsisi todellista kielellistä tasa-arvoa: kenelläkään ei olisi keskusteluissa mahdollisuutta käyttää omaa äidinkieltään. Skandinaavisten kielten käyttö

pohjoismaisissa kokouksissa johtuu mm. seuraavista syistä:

- Ruotsalaiset, norjalaiset ja tanskalaiset ovat tottuneet käyttämään äidinkieltään pohjoismaisissa yhteyksissä. Siitä on heille monta etua: itsensä ilmaiseminen on helppoa ja asioiden käsittely sujuvaa. He eivät halua luopua tästä edusta. Suomalaiset ovat tyytyneet enemmistön päätökseen.
- Pohjoismaiset kielet soveltuvat parhaiten pohjoismaisten olojen ja ilmiöiden kuvaamiseen. Aina ei ole helppoa löytää aivan vastaavia ilmauksia ja käsitteitä eri kielistä.
- Skandinaavit ymmärtävät toistensa kieltä. Tällä kieliyhteydellä on heille suuri symbolinen merkitys: se vahvistaa pohjoismaista identiteettiä ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta. Skandinaavit arvostavat omaa kieltään ja kulttuuriaan eivätkä halua muuttua englanninkielisen kulttuuripiiriin pieneksi provinssiksi.

Meidän suomalaisten tulisi ymmärtää näitä näkökohtia, samoin kuin skandinaavien tulisi ymmärtää meidän kieliongelmiämme. Kielivaikeuksista huolimatta on paljon suomalaisia, jotka haluavat osallistua olojen kehittämiseen Pohjolassa. Onhan kysymyksessä alue, johon me monin sitein kuulumme.

Valdemar Melanko

Neuvostoliittoinstituutti

OPETUSMINISTERIÖN NEUVOSTOLIITTOINSTITUUTTI JA VENÄJÄN KIELEN OPETUS

Suomen ja Neuvostoliiton välisten kulttuuri-, tiede- ja kauppapoliittisten suhteiden vilkastuttua kiinnostus venäjän kieltä kohtaan kasvoi. Opiskelijamäärien lisääntyminen maamme yliopistoissa nosti esiin kysymyksiä, joiden ratkaisemisessa Neuvostoliittoinstituutilla on ollut tärkeä virallisen välittäjän tehtävä oppilaitostemme ja Neuvostoliiton korkeakoulujen välillä. Tällaisia kysymyksiä ovat esimerkiksi opettajien jatko- ja täydennyskoulutus, luennoitsijavierailut, oppimateriaalien valmistus ja kielistipendiasiat.

Instituutin neuvottelukunnan alainen venäjän kielen jaosto on osoittanut tarpeelliseksi ja edelleen vireästi venäjän kielen puolesta toimivaksi elimeksi. Sen kymmenen jäsentä valitaan siten, että he edustavat mahdollisimman laajasti venäjän kielen opetus-, tutkimus-, käännös- ja muita oppilaitoksiamme. Jaosto mm. tutkii venäjän kielen apurahojen tarvetta maassamme, päättää neuvostoliittolaisten luennoitsijoiden kutsumisesta, jatkokoulutustilaisuuksista ja tekee ehdotuksia kielistipendiaattien opinto-ohjelmista.

Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten välisen pöytäkirjan yhteistyöstä korkeimman opetuksen alalla tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa instituutti välittää neuvostoliittolaisia lehtoreita opetustehtäviin korkeakouluihimme. Vuonna 1983 oppilaitoksissamme työskenteli venäjän kielen opetuksen parissa 26 neuvostoliittolaista lehtoria. Edelleen hallitusten väliseen pöytäkirjaan perustuen suomalaiset venäjän kielen opiskelijat käyvät 2-10 kuukauden pituisilla kielikursseilla Neuvostoliitossa. Lukuvuonna 1983-84 näillä kursseilla opiskelee 109 suomalaista stipendiaattia.

Neuvostoliittoinstituutti hoitaa venäjän kielen oppimateriaalien laatimista yhteistyössä eri koulutustasoilla toimivien opettajien kanssa. Tarpeen mukaan pyritään käyttämään apuna neuvostoliittolaisia asiantuntijoita. Neuvostoliittoinstituutin ja A.S. Puškinille nimetyt venäjän kielen instituutin yhteistyösopimuksen pohjalta ovat suomalais-neuvostoliittolaiset työryhmät valmistaneet oppikirjoja ja -materiaaleja. Tällaisen työmuodon tuloksia ovat lukion venäjän kielen oppikirja Majak, Liikevenäjän oppikirja, teknillisten korkeakoulujen venäjän kielen lukukurssi, peruskoulun venäjän kielen oppikirja, venäjän kuullunymmärtämisen kurssi ja venäjää yhteiskuntatieteilijöille. Valmisteilla ovat lisäksi suomen ja venäjän vertaava kielioppi, Suomalais-venäläisen koulun venäjän kielen oppikirja sekä 1800-luvun venäläisen kirjallisuuden historia.

Suomalaisten venäjän kielen ja kirjallisuuden tutkijoiden artikkeleita on ilmestynyt Neuvostoliittoinstituutin julkaisuissa. Uusimmista julkaisuista merkittävimpiä ovat FL (väit.) Marja Leinosen ja professori Arto Mustajoen venäjän kieltä koskevat väitöskirjat. Keväällä 1984 ilmestyy Suomen slavistiikkaa edustavan Studia Slavica Finlandensian ensimmäinen numero.

Neuvostoliittoinstituutti järjestää yksin tai yhteistyössä muiden laitosten kanssa seminaareja ja jatkokoulutustilaisuuksia. Venäjän kielen opetuksen ajankohtaisia ongelmia on käsitelty kolmipäiväisissä seminaareissa vuonna 1977 ja 1983. Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton, Suomi-Neuvostoliitto-

Seuran kirjallisuusjaoston sekä SNTL:n kulttuuri- ja tiedekeskuksen kanssa on järjestetty kolme kääntäjäseminaaria.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton ja Neuvostoliiton kirjailijaliiton välillä solmitun yhteistyösopimuksen toteuttamisessa Neuvostoliittoinstituutti hoitaa kääntäjästipendiaattien vaihtoon liittyvät käytännön järjestelyt.

Neuvostoliittoinstituutin muista tehtävistä venäjän kielen alalla mainittakoon vielä yhteyksien pitäminen kansainvälisiin opettaja- ja tutkijajärjestöihin, oppimateriaalien vaihto venäjän kielen laitosten kanssa ja kansainvälisistä kurssi- ja koulutustilaisuuksista tiedottaminen.

VENÄJÄN KIELEN PUŠKIN-INSTITUUTTI TIEDOTTAA

Moskovassa sijaitseva Venäjän kielen Puškin-instituutti on toiminut itsenäisenä tieteellisenä ja metodisena keskuksena venäjän kielen opetuksen ja tutkimuksen alueella jo 10 vuoden ajan. Instituutin kansainväliset yhteydet ovat laajat: tutkija-, oppimateriaali- ja informaatiovaihtoa on jatkuvasti yli 600 ulkomaisen laitoksen kanssa. Myös Korkeakoulujen kielikeskus on saanut instituutilta asiantuntija-apua oppikirjayhteistyön kautta.

Seuraavassa erityisesti venäjänkielen opettajille tiedoksi yhteenveto Puškin-instituutin kansainvälisistä yhteyksistä ja toiminnasta kielenopetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СВЯЗИ ИНСТИТУТА РУССКОГО ЯЗЫКА ИМЕНИ А.С.ПУШКИНА

В 1983 году исполнилось 10 лет со дня самостоятельного существования Института русского языка им.А.С.Пушкина. До 1973 года некоторые из его функций выполнял Научно-методический центр русского языка при МГУ.

Основная задача Института – всемерное содействие зарубежным русистам в повышении эффективности преподавания русского языка. Решению этой задачи подчинены все стороны работы Института, его научная, учебная и хозяйственная деятельность.

В Институте проводятся научные исследования в области русского языка как иностранного, разрабатываются эффективные методы обучения языку, создаются учебники и словари, учебные пособия и кинофильмы для иностранных учащихся, проходят стажировку зарубежные студенты-филологи и преподаватели русского языка и литературы.

В соответствии с этой задачей строятся международные связи Института. Формы сотрудничества Института с зарубежными русистами самые разнообразные: прием на обучение студентов и повышение квалификации национальных кадров русистов, сотрудничество в создании разных типов учебников для зарубежных стран, направление советских специалистов в сотрудничающие с Институтом вузы для оказания научно-методической помощи, чтения лекций, ведения практических занятий по русскому языку; направление на кафедры русского языка зарубежных высших и средних учебных заведений литературы и технических средств обучения и др.

Институт поддерживает постоянные связи (обмен специалистами, учебными материалами и информацией) более чем с 600 зарубежными вузами, учебными центрами, кафедрами русского языка, объединениями и ассоциациями русистов. Со многими вузами и учебными центрами контакты осуществляются на основе специальных межвузовских соглашений, протоколов и планов сотрудничества. Такие соглашения имеются с Монгольским педагогическим институтом русского языка в Улан-Баторе (МНР), НИИ русского языка и литературы в Софии (НРБ), Институтом усовершенствования преподавателей русского языка и литературы ГДР, Багдадским университетом (Ирак), Ибаданским университетом (Нигерия), рядом университетов Индии, Национальным автономным университетом Мексики, Институтом культурных связей между Финляндией и СССР, Институтом живых языков им.Бургибы (Тунис), Марбургским университетом (ФРГ), Университетом земли Саар (ФРГ), Институтом русского языка земли Северный Рейн-Вестфалия (ФРГ), Институтом русского языка "Ниссо Гакуин" (Япония), Американской ассоциацией преподавателей русского языка и литературы (АСПРЯЛ), Институтом русского языка Брич Мар колледж (США), Школой русского языка Миддлбери колледж (США), Центром Славянских и Восточно-Европейских исследований Университета Огайо (США) и рядом других зарубежных учебных заведений и организаций, где ведется преподавание русского языка.

Широкое сотрудничество с зарубежными русистами Институт русского языка им.А.С.Пушкина осуществляет через свои филиалы и консультационно-методические центры, которые действуют в Бразавиле (НР Конго), Братиславе и Праге (ЧССР), Будапеште (ВНР), Варшаве (ПНР), Гаване (Куба), Улан-Баторе (МНР), Ханое (СРВ), Тунисе, Индии.

Филиалы и консультационно-методические центры Института активно содействуют национальным органам образования в подготовке и повышении квалификации преподавателей русского языка и литературы. В работе филиалов Института вместе с советскими специалистами активно участвуют национальные русисты.

В настоящее время в Институте русского языка им.А.С.Пушкина и его филиалах работают более 50 советско-иностраных авторских коллективов по написанию учебников и учебных пособий по русскому языку. Уже вышли совместно подготовленные учебники русского языка для школ Вьетнама, Кубы, Монголии, для говорящих на немецком языке, учебные комплексы для филологов и нефилологов вузов Индии, для университетов и колледжей США и многие другие.

Преподаватели и научные сотрудники Института выезжают в разные страны для ведения курсов русского языка, чтения лекций в учебных заведениях, приема экзаменов у заочников. Ежегодно в этой форме сотрудничества участвуют более 100 специалистов Института. В зарубежные учебные заведения Институт ежегодно направляет свыше 100.000 учебников и учебных пособий по русскому языку, фото и книжные выставки.

Большую помощь оказывает Институт зарубежным вузам в подготовке кадров русистов, принимая студентов, стажеров, аспирантов, преподавателей русского языка и литературы на различные курсы обучения, научную стажировку и повышение квалификации. Ежегодный контингент составляет 4.500 - 5.000 человек более чем из 40 стран. В это число входит 2.000 - 2.500 зарубежных преподавателей русского языка, которые повышают свою квалификацию заочно.

При Институте имеется очная и заочная аспирантура по специальности "русский язык как иностранный" и "методика преподавания русского языка как иностранного". За годы её существования аспирантуру закончили 70 специалистов из Вьетнама, Монголии, Индии, Мали, Туниса и других стран.

Институт русского языка им. А. С. Пушкина участвует в международных конференциях, семинарах, совещаниях и часто выступает их организатором. Например, в апреле 1983 года в Институте проходила Советско-британская конференция "Русский язык для нефилологов и проблемы подготовки преподавателей русского языка как иностранного", в марте 1983 года сотрудники Института участвовали в работе советско-кубинской научно-методической конференции в Гаване.

Активное сотрудничество с зарубежными партнерами Институт осуществляет в рамках деятельности Международной ассоциации преподавателей русского языка и литературы (МАПРЯЛ), являясь её действительным членом. Ученые Института принимают участие в работе международных конгрессов, симпозиумов и других научно-практических мероприятий, проводимых по линии Ассоциации. Так, ведущие специалисты Института участвовали в разработке научной программы Конгресса МАПРЯЛ (1982г., Прага, ЧССР); из 600 докладов и сообщений, прочитанных на пленарных и секционных заседаниях ими было сделано более 20.

В соответствии с планом деятельности МАПРЯЛ, на базе Института и при его непосредственном участии, в Москве с 1972 года раз в три года проводятся международные олимпиады школьников по русскому языку.

Под эгидой МАПРЯЛ в 1982 году в Институте прошло первое совещание экспертов ЮНЕСКО по теме "Психологические основы обучения иностранным языкам взрослых."

В печатном органе Института научно-методическом журнале "Русский язык за рубежом" активно сотрудничают наряду с советскими коллегами и зарубежные русисты. Журнал имеет Международный редакционный совет и распространяется более чем в 70 странах мира.

Институт русского языка им. А. С. Пушкина постоянно расширяет сотрудничество в области преподавания и изучения русского языка со всеми зарубежными учебными центрами в интересах мира, взаимопонимания и дружбы между народами.

Адрес Института: Москва, II7485, ул. Волгина, 6.

Werner Westphal
DDR-Kulturzentrum

SPRACHE UND GESELLSCHAFT

1. Zu einem Geburtstag, zumal zu einem "runden", bekommt man zumeist gute Wünsche auf den Weg.

Oft werden derartige Wünsche mit Hinweisen auf Erreichtes und Geplantes verbunden. An diese Tradition anknüpfend, sei es gestattet, dem "Korkeakoulujen kielikeskus" zum 10. Geburtstag alles Gute zu wünschen.

Beachtliches ist durch die Leitung und alle Mitarbeiter dieser wichtigen Einrichtung geleistet worden. Man braucht nur die letzten Nummern der "Kielikeskus-uutisia" aufzuschlagen oder einen Blick in "Finlance" zu werfen, und man muß mit Respekt konstatieren, daß hier eine umfangreiche Tätigkeit zum Umgang mit fremden Sprachen geleistet worden ist.

Gerade deshalb bietet es sich an, der Gratulation einige Gedanken anzuschließen, die sich ebenfalls mit Sprache beschäftigen. Sozusagen als Nachtrag zum Karl-Marx-Jahr 1983 sei es erlaubt, auf die tiefgründige Beschäftigung von Marx und Engels mit Grundfragen der Sprachwissenschaft hinzuweisen.

2. Im folgenden soll versucht werden, einige Aspekte der Marxschen und Engelschen Auffassung vom gesellschaftlichen Charakter der menschlichen Sprache ¹⁾ darzustellen und damit verbunden, zu zeigen, wie sich diese theoretischen Einsichten in ihrer praktischen Haltung zur Mutter- und Fremdsprache widerspiegeln. Fragen des Verhältnisses von Sprache und Gesellschaft haben Marx und Engels eingebettet gesehen in den übergreifenden Zusammenhang von Mensch und Gesellschaft.

Mit noch heute bestechender Klarheit hat Friedrich Engels den Prozeß der Sprachentstehung - eine nach wie vor zentrale wissenschaftliche Fragestellung - aus dem Wechselverhältnis von menschlicher Tätigkeit (Arbeit) und (gesellschaftlicher) Umwelt begründet. ²⁾

In diesem Beziehungsgefüge ist die Arbeit von Anbeginn entscheidender Antrieb und Mittel zugleich für die Entstehung und Entwicklung kommunikativer und kognitiver Prozesse.

Die heute allgemein bekannten Hauptfunktionen der Sprache ³⁾ sind einsichtig erklär- und begründbar auf der Grundlage der Engelschen These von der gesellschaftlichen Determiniertheit der Mensch- und damit der Sprachentwicklung.

"Sie (die Arbeit, W. W.) hat den Menschen selbst geschaffen" ⁴⁾, mit diesem Satz hat Engels einen vielschichtigen und beziehungsreichen Sachverhalt prägnant zum Ausdruck gebracht. Der schon seit Jahrtausenden bekannte Gedanke vom Werkzeugcharakter der Sprache bekommt im Zusammenhang mit der Engelschen Auffassung vom Wesen der Arbeit als werkzeugvermittelte zielgerichtete menschliche Tätigkeit eine neue Dimension. Tief im Prozeß der Menschwerdung überhaupt wurzelnd, ist die Sprache des Menschen mit eben der werkzeugvermittelten Tätigkeit verbunden, ja sie gewinnt ihren eigenen Werkzeugcharakter erst dadurch.

Durch die unlösliche Verbindung mit der Arbeit des Menschen ist die Sprache zwangsläufig einbezogen in den großen, geschichtlich gewordenen Prozeß der Einwirkung des Menschen auf die Natur und seine gesellschaftliche Umwelt. Es gibt kaum einen authentischeren Zeugen für die Menschheitsentwicklung als die Sprache.

"Das Bedürfnis schuf sich ein Organ. Der unterentwickelte Kehlkopf des Affen bildete sich langsam aber sicher um ... Arbeit zuerst und dann mit ihr die Sprache, das sind die wesentlichsten Antriebe, unter deren Einfluß das Gehirn eines Affen in das ... eines Menschen allmählich übergegangen ist" ⁵⁾, schreibt Friedrich Engels.

Mit der Klarlegung des dialektischen (also wechselseitigen) Zusammenwirkens von Mensch (Arbeit + Sprache) - Umwelt haben Marx und Engels die Grundlagen für ein qualitativ neues methodologisches Prinzip geschaffen.

Anders ausgedrückt: Mit der materialistisch - dialektischen Bestimmung des Wesens der menschlichen Sprache ist auch die Art und Weise der wissenschaftlichen Erforschung der Einzelsprachen in grundsätzlicher Weise festgelegt worden.

Diesen inneren, gesetzmäßigen Zusammenhang von Theorie und Methodologie hat vor allem Engels durch seine Arbeit über den "Fränkischen Dialekt" ⁶⁾ demonstriert.

Marx und Engels haben die Wissenschaft von der Sprache als einen Teil der Gesellschaftswissenschaften angesehen. Die Erkenntnis von der Existenz des Dialektischen Widerspruchs, die Tatsache also, "daß ein Ding gleichzeitig dasselbe bleibt und sich doch stets verändert," ⁷⁾ hat auch ihre Betrachtung sprachlicher Entwicklungen bestimmt.

So konnte Friedrich Engels mit seiner o. g. Arbeit eine Darstellung der sprachlichen Verhältnisse im Europa des 9. / 10. Jahrhunderts gelingen, die noch heute von großem wissenschaftlichem Wert ist.

Wie stark vermittelt der Einfluß gesellschaftlicher Faktoren auch sein mag, die grundsätzliche Anerkennung der Tatsache, daß dieser Einfluß zwangsläufig bestehen und damit nachweisbar sein muß, bewahrt vor falschen Einschätzungen gegenüber Sprachen vor allem kleiner Völker. Unterschiede im Sprachbau, auch gravierende Strukturunterschiede zwischen einzelnen Sprachen, dürfen nicht als Argumente für bestimmte "geistige" oder sonstige Qualitäten eines Volkes herangezogen werden. Es gibt keine "guten" oder "schlechten" Sprachen. ⁸⁾

Das komplizierte und oftmals noch nicht bis ins Detail erforschte Zusammenwirken gesellschaftlicher und sprachlicher Entwicklungsprozesse läßt sich gerade an der Herausbildung von Nationalsprachen gut verfolgen. ⁹⁾

Mit der oben dargestellten Wesensbestimmung der Sprache haben Marx und Engels zugleich die Grundlagen für eine Theorie des Sprachwandels gelegt, die als wesentlichstes Element die Einheit von Logischem und Historischem impliziert. Jener Tatbestand also, daß jedes Sprachsystem Ergebnis und Prozeß zugleich ist.

Eine so angelegte Theorie des Sprachwandels hat davon auszugehen, daß die Erklärung sprachlicher Veränderungen innerhalb konkreter Sprachsysteme und ihrer Teilsysteme (Semantik, Morphologie, Syntax, Phonetik) einhergehen muß mit der Erklärung von Veränderungen, die sich beim Sprachträger, dem gesellschaftlich und damit geschichtlich agierenden Menschen vollzogen haben. ¹⁰⁾ Damit ist die Klärung einer weiteren Frage unlösbar verbunden: Die Frage nach dem primären oder sekundären Charakter der menschlichen Sprache.

Sowohl sie als universeller Vermittler gesellschaftlicher Prozesse (in der produktiven und nicht unmittelbar produktiven Sphäre) fungiert, sowenig gesellschaftlicher Fortschritt ohne menschliche Sprache undenkbar ist, - ebensowenig kann Sprache direkt auf gesellschaftliche Prozesse z. B. die Produktion usw. wirken. Die oft zitierte "Macht des Wortes" hat ihre Grenze in ihrem sekundären Charakter überhaupt. Nicht die Sprache wirkt verändernd auf die gesellschaftliche Umwelt des Menschen. Es ist der Mensch selbst - mit seiner Arbeit, für die er die Sprache als unverzichtbares Mittel benötigt. Unmittelbar kann Sprache im Prozeß der Kommunikation auf das Bewußtsein der an der Kommunikation Beteiligten wirken. In der bewußtseinsverändernden Kraft der Sprache liegen allerdings auch diejenigen Potenzen begründet, die unter bestimmten kommunikativ - situativen Bedingungen, Massen mobilisieren können. Luthers Wirken ist dafür ein schlagender Beweis (vgl. Anmerkung 9).

3. In seiner Schrift gegen den Philosophen Dühring verteidigt Engels die Notwendigkeit, fremde Sprachen zu kennen. "Er (Dühring, W. W.) will auch noch die beiden Hebel abschaffen, die in der heutigen Welt wenigstens die Gelegenheit zur Erhebung über den beschränkten nationalen Standpunkt bieten: die Kenntnis der alten Sprachen, die wenigstens den klassisch gebildeten Leuten aller Völker einen gemeinsamen erweiterten Horizont eröffnet und die Kenntnis der neuern Sprachen ... 11)

Dieser prinzipiellen Haltung zur Fremdsprache sind Marx und Engels zeit ihres Lebens treu geblieben. Beide haben mit großem Engagement ständig an der Verbesserung und Erweiterung ihrer Fremdsprachenkenntnisse gearbeitet.

Schon im Herbst 1837 konnte Marx seinem Vater mitteilen, daß er die "Germania" von Tacitus übersetzt und zugleich mit englischer und italienischer Grammatik begonnen habe.

Später wird Marx so in die Lage versetzt, wissenschaftliche Abhandlungen in einer Fremdsprache zu schreiben, wofür das im klassischen Französisch geschriebene "Misère de la philosophie" als Beispiel stehen mag. 12)

Von 85 Schriften, die Marx und Engels gemeinsam verfaßt haben, sind 21 in einer Fremdsprache geschrieben.

Namentlich der Fabrikantensohn aus Barmen hat sich auch intensiv mit seiner Muttersprache beschäftigt.

Ein Besuch in Bremen regte ihn dazu an, über die "Existenzformen" seiner Muttersprache nachzudenken. "Sowie der Bremer herzlich und vertraulich wird, spricht er plattdeutsch," beobachtete Engels. 13)

Sprachforschern seiner Zeit empfahl er u.a. die Darstellung einer Grammatik des "brehmischen Dialekts". Besonderen Respekt zollte Engels den hervorragenden philologischen Arbeiten von Jakob Grimm. Und das nicht zuletzt deshalb, weil dieser deutsche Wissenschaftler zu theoretischen Einsichten über das Wesen der menschlichen Sprache gelangt war, die denen von Engels und Marx sehr nahe kamen. 14)

In der Auseinandersetzung mit Dühring, der u. a. behauptete, daß lediglich "Stoff und Form der eignen Sprache" 15) zu vermitteln sei, entwickelte Engels ein beachtliches sprachpädagogisches Konzept:

1. "Stoff" und "Form" der eigenen Sprache werden nur verständlich, wenn man Entstehung und Entwicklung der Muttersprache im Auge hat.
2. Die Entwicklung der eigenen Sprache und die anderer Völker kann anschaulich gemacht werden durch die Hinzuziehung historischer Tatbestände.

Beide Argumente haben noch heute hohen erzieherischen Wert. Wird doch durch diese Art von Spracharbeit nationalistischen Anschauungen vorgebeugt. Was Engels im Grunde fordert, ist, den Sprachunterricht (Muttersprach- und Fremdsprachenunterricht) als ein Mittel zu sehen, mit der Sprache zugleich Respekt und Achtung vor den kulturellen Leistungen des eigenen und fremder Völker zu vermitteln—eine Forderung, die nichts von ihrer Aktualität eingebüßt hat.

Für den Sprachpraktiker von heute dürfte auch nicht uninteressant sein, daß Engels das heute vielfach mit Nachdruck verlangte Prinzip der Einheit von synchroner und diachroner Sprachbetrachtung als ein notwendiges Bildungskonzept gesehen hat.

Ein weiterer Beweis dafür, daß seine und Marx' theoretische Einsichten in den gesellschaftlichen Charakter der menschlichen Sprache ihren Niederschlag fanden in der Art der Betrachtung einer Vielzahl von Aspekten, die mit der Erforschung der Einzelsprachen zusammenhängen.

Zusammenfassung

1. Marx und Engels haben sich im Zusammenhang mit der Erarbeitung ihrer Gesellschaftstheorie auch mit sprachwissenschaftlichen Fragestellungen beschäftigt.
- In diesem Zusammenhang haben sie die dialektisch-materiale Betrachtungsweise gesellschaftlicher Entwicklungsprozesse auf die menschliche Sprache übertragen.
2. Kernstück der Wesensbestimmung der menschlichen Sprache ist die Definition der menschlichen Sprache als soziales Phänomen, das sich in der Wechselwirkung von Mensch und Umwelt entwickelt hat und weiterentwickelt.
3. Mit dieser Wesensbestimmung der menschlichen Sprache sind methodologische Entscheidungen hinsichtlich der Erforschung der Einzelsprachen verbunden. Engels hat vor allem mit seiner Arbeit über den "Fränkischen Dialekt" den Beweis erbracht, daß die Anwendung des von ihm verfolgten methodologischen Prinzips fruchtbare wissenschaftliche Ergebnisse sichern kann.
4. In der Haltung von Marx und Engels zur eigenen Sprache sowie zu fremden Sprachen manifestiert sich in vielfacher Weise ihr tiefes theoretisches Verständnis vom Wesen der menschlichen Sprache und ihren Hauptfunktionen.

Anmerkungen:

- 1) Wir unterscheiden zwei grundsätzliche Bedeutungen von Sprache:
  - a) menschliche Sprache, als Wesenseigenschaft des Menschen überhaupt
  - b) Einzelsprache, als Ausdruck dieser Wesenseigenschaft in Gestalt einer konkreten Sprache.
 Wenngleich wir nachfolgend hauptsächlich auf Engels verweisen, so kann als gesichert gelten, daß Marx und Engels zu den Grundfragen der Sprachwissenschaft einen gemeinsamen Standpunkt hatten.
- 2) vgl. dazu u.a.: Autorenkollektiv: Theoretische Probleme der Sprachwissenschaft, Berlin 1976, S. 158, 186ff.
- 3) Spiewok, W. und Kollektiv: Wörterbuch grammatischer Termini, Greifswald 1976, S. 61.
- 4) Engels, F.: Dialektik der Natur. In: Marx - Engels - Werke, Bd. 20, S. 444, vgl. auch S. 448.
- 5) Ders. a.a. O., S. 446 f.
- 6) Engels, F.: Der fränkische Dialekt. In: MEW, Bd. 19, S. 494-518.
- 7) Ders.: Vorarbeiten zum Anti-Dühring. In: MEW, Bd. 20, S. 583.
- 8) vgl. dazu u.a.: Panfilov, V. Z.: Philosophische Probleme der Sprachwissenschaft. Leipzig 1982, S. 17-40.
- 9) vgl. u.a.:
  - Schildt, J.: Abriß der Geschichte der deutschen Sprache. Zum Verhältnis von Gesellschaft- und Sprachgeschichte, Berlin 1981.
  - Westphal, W.: Anmerkungen zur Inhalt-Form-Beziehung im Sprachschaffen Martin Luthers. In: Ginkgobaum 2. Folge. Germanistisches Jahrbuch für Nordeuropa, Helsinki/Stockholm 1983, S. 52-58.
- 10) vgl. dazu u. a.:
  - Große, R./Neubert, A.: Sprachwandel in soziolinguistischer Sicht (Thesen). In: Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR. Gesellschaftswissenschaften, Jg. 1982, Nr. 106, S. 5-14.
- 11) Engels, F.: Herrn Eugen Dührings Umwälzung der Wissenschaft (Anti-Dühring). In: MEW, Bd. 20, S. 298.
- 12) vgl. Marx, K.: Marx an Engels 29. Januar 1853. In: MEW, Bd. 28, S. 209.
- 13) Engels, F.: Korrespondenz- Nachrichten aus Bremen. Plattdeutsch. In: MEW Ergänzungsband, 2. Teil, S. 137.
- 14) vgl. dazu u. a.:
  - Albrecht, E.: Sprache und Philosophie, Berlin 1975, S. 149-221.
  - Bereshin, F. M.: Geschichte der sprachwissenschaftlichen Theorien. Leipzig 1980, S. 44-71.
- 15) Engels, F.: Herrn Eugen Dührings Umwälzung ... a. a. O. S. 298.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN KUKA KUKIN ON

Liisa Korpimies, johtaja (1980)

Suurimman osan ajastani tulevat alkaneenakin vuonna vie-
mään hallintoon ja suunnitteluun liittyvät tehtävät.
Suunnittelussa kiinnitän erityistä huomiota kielikeskus-
ten yhteistyön kehittämiseen tutkimuksen, organisoimisen
ja koulutuksen alueilla.

Yleisempien tehtävien ohella osallistun yhteiskuntatie-
teilijöiden saksan materiaalin sekä kasvatustieteilijöi-
den englannin Reading Comprehension -materiaalin laati-
miseen. Muita materiaalityöntuotantoon kuuluvia tehtäviäni
ovat konferenssi- ja neuvottelukielen oppaan viimeistely sekä uutena työnä
aloitettu Functions in Social English -oppaan laatiminen.

Tutkimusprojekteista jatkuu kielikeskusjärjestelmän seurantatutkimus, joka
kuluvaan vuonna keskittyy lähinnä testauskysymyksiin. Uutena projektina
olen aloittanut tutkimuksen videon käyttömahdollisuuksista kielikeskusopetuk-
sessa.

Korkeakoulujen kielikeskuksen kansainvälisten suhteiden kehittäminen on
myös vastuullani. Eräänä tärkeimpänä asiana tällä hetkellä on kansain-
välisen kielikeskusopettajain vaihdon järjestäminen.

Eila Pakkanen, toimistos sihteeri, johtajan ja johto-
kunnan sihteeri (1974)

Hallinnollisina tehtävinäni ovat laitoksen määrärahojen
tarkkailu, henkilöstöhallinnolliset tehtävät sekä yli-
opiston sisäisenä tiedotushenkilönä toimiminen. Suuren
osan ajastani vie kirjasto, joka on pääasiallisesti
vastuullani. Osallistun myös koulutuspäivien ja semi-
naarien järjestelyihin ja vastaan tiedotuslehden ja
Finlancen lay-outista.

Kanslistit Sinikka Puoliväli (1977)
ja Sirkka-Leena Salo (1981)

Huolehdimme Korkeakoulujen kielikes-
kuksen materiaalien puhtaaksikirjoi-
tuksesta ja muista konekirjoitustöistä.
Meiltä voi tilata oppimateriaalit,
testit, julkaisut, Finlance-aikakaus-
kirjan sekä Kielikeskusuutisia.

Matti Laitinen, amanuenssi (1982)

Koulutustilaisuuksien järjestäminen tulee tänä vuonna vaatimaan suuren osan ajastani. Tämän vuoden ohjelmassa on ainakin kahdeksan koulutustilaisuutta, jotka sijoituvat ympäri vuoden. Kirjastosta olen osavastuussa Eila Pakkasen kanssa. Työ käsittää kaikenlaisia tehtäviä uusien kirjojen hankinnasta kirjaston asiakkaiden opastamiseen. Lisäksi avustan hallinnollisissa tehtävissä ja olen mukana laitoksen julkaisu-toiminnassa.

Sirkka Laihiala-Kankainen (1976)

Korkeakoulujen kielikeskuksen toiminnassa on ollut venäjän kieli edustettuna vuodesta 1976 lähtien, jolloin aloitettiin tekstin ymmärtämisen oppimateriaalin tuottaminen yhteiskuntatieteiden opiskelijoille. Yhteiskuntatieteiden ja humanististen alojen opiskelijoille on tarkoitettu myös tämän vuoden aikana valmistuva venäjän kielen intensiivikurssi, jota on tehty Venäjän kielen Puškin-instituutin kanssa.

Korkeakoulujen kielikeskuksen toiminnan painopisteen siirtyessä oppimateriaalin tuottamisesta tutkimukseen ja opetuksen kehittämiseen sekä tiedotus- ja palvelutoiminnan tehostamiseen kiinnitetään myös venäjän kielen osalta entistä enemmän huomiota näihin alueisiin. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisusarjassa ilmestyy vuoden lopulla intensiiviopetuksen periaatteita ja menetelmiä esittelevä raportti. Samasta aiheesta pyritään järjestämään myös venäjän kielikeskusopettajille koulutustilaisuus kevään aikana.

Tuija Nikko, tutkija (1979)

Olen työskennellyt Korkeakoulujen kielikeskuksen ruotsin tutkijana syksystä 1979, aluksi Marjatta Ylösen sijaisena ja viime vuoden alusta vakinaisena. Keskeisin tehtäväni on ollut ja on edelleen oppimateriaalin laadinta yhteistyössä kielikeskusten ruotsin opettajien kanssa. Alkuvuosina yhteistyöprojektien toimintaa vaikeutti opetuksen vakiintumattomuus ja opettajien suuri vaihtuvuus. Materiaalien laatiminen oli hidasta, koska käytännön työ tehtiin enimmäkseen Korkeakoulujen kielikeskuksessa kahden tutkijan voimin. Kielikeskus-

opetuksen kaikinpuolisen vakiintumisen myötä ovat opettajat voineet osallistua aktiivisemmin yhteistyöprojekteihin ja se on mahdollistanut usean työryhmän yhtäaikaisen toiminnan. Esimerkiksi tällä hetkellä toimii viisi eri työryhmää, joista useimmissa varsinaisen laadintatyön jakavat suurelta osin projekteihin osallistuvat opettajat. Suurin materiaalitarve alkaakin pikku hiljaa olla tyydytetty ainakin pakollisten kurssien osalta.

Erittäin kannustavaa niin kielikeskusten opettajien kuin omankin työni kannalta on opiskelijoiden myönteinen asennoituminen ruotsin opintoihin.

Korkeakoulujen kielikeskuksessa äskettäin tehdyn tutkimuksen mukaan kolmasosa opiskelijoista olisi valmiita osallistumaan vapaaehtoiseen ruotsin jatkokurssiin, jos sellainen järjestettäisiin. Juuri tällaisten vapaaehtoisten jatkokurssien suunnittelu onkin mielestäni tulevaisuutta ajatellen yksi mielenkiintoisimpia yhteistyön kohteita.

Hartmut Schröder, tutkija (1982)

Älkäänäkään vuonna tulen työskentelemään lähinnä neljällä alueella: materiaalin tuottamisessa, täydennyskoulutuksessa, tutkimuksessa ja tiedotustoiminnassa.

Materiaalia tuotetaan yhteistyössä Goethe-Institutin kanssa yhteiskuntatieteilijöille ja yhdessä DDR-Kulturzentrumin kanssa lääketieteilijöille. Lisäksi olen aloittamassa projektia Mündliches Deutsch für Fachwissenschaftler. Kuullunymmärtämisen aineistoa saadaan Saksan Liittotasavallan, Saksan Demokraattisen tasavallan ja Itävallan radioista. Niihin laadimme Korkeakoulujen kielikeskuksessa nauhakäsikirjoitukset ja ohjeita opettajille. Lisäksi saadaan äänitteitä Suomalais-saksalaiselta kauppakamarilta.

Keväällä saan valmiiksi raportin Hören und Verstehen im fachsprachlichen Fremdsprachenunterricht. Myös keväällä ilmestyy raportti Video im allgemein- und fachsprachlichen Deutschunterricht. Videosta puhuttaessa voimainia, että saksankielisten maiden kanssa järjestetään videomateriaalin välitys kuluvan vuoden aikana.

Täydennyskoulutuksessa on paljon kiireitä tänä vuonna. Saksankielisten maiden kulttuuriedustustojen kanssa järjestetään useita koulutustilaisuuksia (ks. s. 31) sekä tarpeen vaatiessa pienempimuotoisia paikallisia seminaareja.

Sabine Ylönen, tutkimusassistentti (1983)

Työskentelen Hartmut Schröderin kanssa saksan kielen projektissa ja vastaan pääasiassa nauhamateriaalien käsikirjoituksista sekä osallistun myöhemmin lääketieteilijöiden saksan materiaalin laatimiseen.

Helena Valtanen, tutkija (1976)

Vuoden 1984 aikana aloitetaan englannin tekstinymmärtämismateriaalien uusiminen yhteistyössä eri kielikeskusten opettajien kanssa. Materiaalien uudistaminen on tullut ajankohtaiseksi siitä syystä, että varsinkin 1970-luvun alkupuolella laaditut materiaalit ovat jo sekä aihepiireiltään että metodisesti vanhentuneita. Jyväskylässä järjestettiin 16.1.-17.1. englannin opettajien kokous, jossa keskusteltiin yhteisistä uusinta-periaatteista sekä perustettiin työryhmät viiden eri

materiaalikonaisuuden laatimiseksi. Korkeakoulujen kielikeskuksen tehtäväksi suunniteltiin lähinnä työryhmien avustaminen käytännön tehtävissä sekä asiantuntija-avun antaminen. Tehtäväni tulee tämän vuoden aikana olemaan toimiminen työryhmien yhteyshenkilönä sekä osallistuminen materiaaleille yhteisten osien kuten kieliopin ja lukutekniikan laatimiseen ja mahdollisesti tekstimateriaalin laatiminen sellaisille aloille, joille opettajat eivät sitä itse ehdi tässä vaiheessa valmistaa.

Tarja Wilson, tutkija (1983)

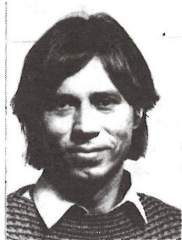

Tehtäväkenttäni kuuluu kaksi hyvin erilaista aluetta: kielitaidon mittaaminen ja tietokoneavusteinen kielenopetus. Alueet ovat kiinnostavia, sillä kumpikin on nopeasti kehittyvä tulevaisuuden ala sekä kansainvälisesti että Suomen korkeakoulujen kielenopetuksessa.

Tietokoneet ovat jo tulleet koteihin ja kouluihin ja länsimaiden kehitystä seuraten ne varmasti tulevat myös kielenopetuksen apuvälineiksi kuten nauhurit, kielilaboratoriot ja videot aikoinaan. Keskeisenä

ongelmana on tiedostaa ohjelmille asetettavat pedagogiset laatuvaatimukset ja varmistaa, ettei epätarkoituksenmukaisia ohjelmia hyväksytä vain siksi että ne edustavat uutta teknologiaa.

Koska kieliopinnot ovat osana jokaista loppututkintoa, on tärkeää kehittää yhtenäinen kielitaidon mittaamisjärjestelmä kaikkien kielikeskusten käyttöön nykyisen melko hajanaisen käytännön tilalle. Projekti tällaisen kielitaitokoejärjestelmän laatimiseksi on nyt alkamassa ja tulee työllistämään minut mielenkiintoisella ja haastavalla tavalla pitkäksi aikaa.

Markku Helin, tutkimusassistentti (1982)

Tarkoituksenani on kuluvana vuonna suunnitella ja kehittää korkeakoulujen kielikeskuksen videopalvelutoimintaa, johon sisältyy sekä ohjelmien välittämistä, kopiointia ja muokkaamista että myös laitoksen omaa video-ohjelmien tuotantoa, esimerkiksi opetuskokeiluihin liittyen. Laitoksen käyttöön saadaan videokamera sekä ohjelmien kopiointilaitteisto. Huolehdin myös kielikoetulospalvelusta, eli tulostan tietokoneella kielikokeita, joissa vastaamiseen on käytetty optisesti luettavaa

lomaketta. Pyynnöstä kielikokeista ajetaan myös osioanalyysit.

Lisäksi avustan mm. englannin tekstin ymmärtämisen materiaalin uusimisessa sekä kielikeskusopettajien koulutustilaisuuksien että laitoksen julkaisu-toiminnan käytännön järjestelyissä.

Sinikka Koponen, tutkimusassistentti (1981)

Tehtäväni on vastata äänitepalvelun toiminnasta. Äänitepalvelu hoitaa laitoksen nauhoitteiden tuottamisen, hankkimiseen ja välittämiseen liittyvät käytännön toimenpiteet - äänityksen, videokuvatukset, nauhojen muokkaamisen, valmiiden nauhoitteiden kopioimisen sekä tilausten toimittamiseen liittyvät toimenpiteet (kopiokirjanpidon, laskutuksen ja postituksen). Lisäksi äänitepalvelun tehtäviin kuuluu nauhoittemateriaaleista tiedottaminen. Kuluvana vuonna jatketaan

myös vuonna 1983 aloitetun kielikeskusopettajille tarkoitetun äänitysoppaan laatimista.

Äänitteiden kopiointi- ja tilausten hoitotehtävissä äänitepalvelussa on tutkimusassistentin lisäksi virastotyöntekijä. Videotuotanto- ja video-ohjelmien kopiointitehtävissä toimii myös laitoksen tutkimusassistentti Markku Helin.

Eva May, tutkimusassistentti (1974)

Vuoden 1984 aikana toimin pääosin englannin, mutta myös ruotsin materiaalien ja testien tuottamisen parissa. Englannin kielessä on pääpaino tekstin ymmärtämisen materiaalien uusimisessa. Osallistun lääketieteeseen opiskelijoille tarkoitetun kurssin tuottamiseen, Remedial-aineiston alustavaan uudelleen suunnitteluun, sekä kielioppi-, lukutekniikka- ja sanasto-osien uusimiseen. Mahdollisuuksien mukaan olen kernaasti myös muiden projektien käytettävissä asiantuntijana.

Ruotsin kielessä on käynnissä useita projekteja. Näihin osallistun silloin, kun on kysymys jo aloitetun projektin viimeistelystä tai testausmenetelmien kehittämisestä. Lisäksi kokoan ruotsin opettajille suulliseen harjoitteluun tarkoitettua ideakirjaa.

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

"Sprachscherze. Anekdoten für den Ausländerunterricht" und ihre Verwendung bei der Vermittlung der deutschen Sprache

Im Buchhandel der DDR erschien kürzlich die zweite Auflage des Büchleins "Sprachscherze. Anekdoten für den Ausländerunterricht" von Annerose und Joachim Buscha im VEB Enzyklopädie Leipzig 1983. Beide Autoren machten sich bereits durch vielfältige Publikationen für den Deutschunterricht verdient.

Das Bändchen enthält eine Sammlung von Anekdoten über bedeutende Persönlichkeiten aus Kunst und Wissenschaft und ist als Zusatzmaterial für den Fortgeschrittenenunterricht gedacht. Es unterscheidet sich jedoch von ähnlichen Sammlungen unterhaltenden und bildenden Charakters, da hier die Pointen auf Wortspielen verschiedener Art beruhen, so auf der Doppeldeutigkeit von Wörtern oder Wendungen. In anderen Texten wird einem bekannten Namen ein komisch wirkender Wortsinn unterlegt oder die Vertauschung von Buchstaben oder Wortteilen sowie verkürzte Ausdrucksweise bewirken den Spaß.

Die Herausgeber meinen, daß gerade durch die Sprachscherze auf besonders schlagende Weise Einsichten in das Wirken der Sprache vermittelt werden. Sie können den Unterricht auflockern und beleben, bieten aber über den Spaß hinaus auch historische Informationen und viele Ansatzpunkte zu weiterführenden Diskussionen zu historischlandeskundlichen und kulturellen Themen.

Die Anekdotensammlung ist gegliedert in die vier Bereiche Literatur, Musik, Bildende Kunst und Wissenschaft, innerhalb dieser Bereiche jeweils historisch-chronologisch, z.B. im Bereich Literatur von Hans Sachs, geb. 1494, bis Eberhard Panitz, geb. 1932. Für Lehrer und Lernenden nützlich sind im Anhang Personenregister und glossar. So erhält der Leser in einem alphabetisch geordneten Personenregister aller genannten Persönlichkeiten Hinweise über deren Tätigkeit und Lebensdaten. Im recht umfangreichen Teil der Worterklärungen erhält der Ausländer Hilfe bei der Erschließung der kleinen Texte, insbesondere beim Erkennen der Polysemie oder der doppelten Deutung.¹⁾ Somit kann das Büchlein auch für einen weiteren wichtigen Zweck genutzt werden: für die recht aufwendige Arbeit der Vermittlung und Festigung der Lexik der deutschen Sprache.

Folgendes Beispiel aus dem Bereich Musik soll eine Möglichkeit der praktischen Umsetzung vorstellen:

0) Der Text wird den Lernenden zunächst akustisch dargeboten:

Der peinlichste Druckfehler in seinen Kritiken, so berichtet der Schweizer Musikkritiker Otto Maag, sei gewesen, als von der beleibten - statt von der beliebten Sängerin X die Rede war. Die Berichtigung habe ergeben: ... die beliebte Sägerin, und nur die Warnung, daß die nächste Berichtigung dieses neuen Druckfehlers die Form Säugerin ergeben könne, habe die Sängerin von dem Wunsche nach einer weiteren Korrektur abgebracht. Sie habe dann allerdings in Berlin noch einen saftigen Druckfehler über sich ergehen lassen müssen - sie war Altistin - als von dem vollen, kräftigen Akt der Schweizer Sängerin die Rede war.²⁾

1) Zur Verständniskontrolle und zur Entwicklung des zusammenhängenden Sprechens werden die Lernenden nach dem Textvortrag zum freien Nacherzählen aufgefordert.

2) Der Lehrer erfragt nun im Unterrichtsgespräch, worauf die komische Wirkung des Textes beruht. Zur Veranschaulichung der konkreten sprachlichen Mittel wird ein Tafelbild mit den Signalwörtern entworfen, in denen die Vertauschung oder das Weglassen von Buchstaben erfolgte, und dazu in Gegenüberstellung die eigentlich notwendigen Wörter:

beleibt	-	beliebt
Sägerin	}	- Sängerin
Säugerin		
Akt	-	Alt

Die Lernenden erhalten dabei die Aufgabe, die jeweilige Bedeutung der Wörter zu erklären und die stilistische Potenz, die durch die Verwechslung oder das Auslassen von Buchstaben entsteht, zu erläutern.

3) Zur Erweiterung des Wortschatzes der Lernenden kann sich eine mündliche Übung anschließen, in der zu den Wörtern mit Ausnahme der okkasionellen Bildungen Sägerin und Säugerin Synonyme oder weitere Wörter des entsprechenden Sachgebiets ermittelt werden, z.B. beleibt: korpulent, dick, rundlich

Alt:	Tenor, Sopran, Baß, Bariton
beliebt	
sein:	allgemeine Sympathie genießen, gern gesehen sein, geschätzt werden.

Im Anschluß daran können durch Erweiterung Wortgruppen oder Sätze gebildet werden, um den Wortschatz zu festigen. Eine weitere Mög-

lichkeit der Erweiterung des Wortschatzes bieten im Text die festen Wendungen: es ist die Rede von etwas
etwas über sich ergehen lassen.

Nach einer Bedeutungserklärung können wiederum Satzübungen zum festen Einprägen folgen.

4. Als Wiederholung zur Grammatik kann sich nun eine Übung zum Gebrauch des Konjunktivs anschließen, z.B.
  - Schreiben Sie die Sätze mit Konjunktivverwendung heraus und begründen Sie die Verwendung dieser Modusform!
  - Bilden Sie zu den Modusformen den Konjunktiv II!
  - Bilden Sie aus den Konjunktivformen die Indikativform und erläutern Sie die Veränderung der Aussage!

Zum Abschluß der Übung könnte der Lehrer noch einige Annoncen aus der Presse vorlesen, in denen der Druckteufel ebenfalls in komischer Weise am Werke war.

Dem Geschick und der Initiative des Lehrers bleibt nun überlassen, wie er dies Büchlein im Unterricht einsetzt.

Dr. Barbara Fritsch

Anmerkungen:

- 1) Zur Begriffserläuterung siehe Anmerkung 1 im Vorwort des Buches. Buscha, Annerose & Buscha, Joachim: Sprachscherze. Anekdoten für den Ausländerunterricht, Leipzig 1983, s. 75.
- 2) A.a.O., s. 75.

Mit Spielen Deutsch lernen. Spiele und spielerische Übungsformen für den Unterricht mit ausländischen Kindern, Jugendlichen und Erwachsenen. Mit Zeichnungen von Wiebke Wagenführ und einem Vorwort von von Richard Göbel.
Anne Spier.
Königstein/Ts. (Scriptor) 1981.
XI und 155 Seiten.

1. Diese "Fundgrube von einzelnen Spielen, die wie Bausteine im Unterricht eingesetzt werden können" ist ganz der Unterrichtspraxis verpflichtet und vermeidet damit die meisten Fehler, die in der Spiele-Euphorie der letzten Jahre gemacht wurden. Richard Göbel, dem selbst eine der frühen Spielesammlungen für Deutsch als Fremdsprache zu verdanken und dessen Einfluß unverkennbar ist, nennt solche Fehler: Lernspiele sind auch Übungsformen, von anderen nicht immer leicht abzugrenzen - nur machen sie vielleicht mehr Spaß; der Lehrer muß deutlich machen, daß es sich dennoch um ernsthaftes Lernen handelt; (diese) Lernspiele sind auch für den Anfängerunterricht geeignet. Hinzuzufügen ist: Spielübungen werden hier nicht verabsolutiert, und sie werden nicht verteidigt mit dem Anspruch, besseren Lernerfolg vorweisen, gar messen zu können.

Der Sammlung ist ein dankenswert kurzer, lesbar geschriebener didaktischer Teil vorangestellt. Im Anhang gibt es eine nützliche, nach Sachgruppen geordnete kommentierte Auswahlbibliographie und eine Adressenliste der Lehrmittelverlage.

2. Die meisten der Spiele finden sich auch anderswo. Wichtig sind genaue Angaben zur Zielgruppe: z.B. "für Kinder- und Jugendlichenkurse", Zielangaben: "Üben des Alphabets und der Zahlen von 1 bis 26", zum benötigten Material: "Tafel und Kreide, Stift und Papier für jeden Teilnehmer", Verlaufsbeschreibungen, mögliche Varianten, Erfahrungen mit dem jeweiligen Spiel, Quellenangaben, manchmal ein kleiner kulturgeschichtlicher Hinweis: "Bingo ist ein Lotto-ähnliches Glücksspiel, das besonders in England sehr beliebt ist". Diese Angaben sind durchaus knapp gehalten, schnell zu lesen; es gibt freilich noch bessere grafische Lösungen wie die Pictogramme bei Udo Schmitt. Aber die zeichnerische Gestaltung ist klar und anregend. Die DIN A 4 - Seiten bieten Fotokopiervorlagen, wodurch der Aufwand für die Vorbereitung etwas verringert wird.

Anordnung und Gliederung bereiten jedem Spielesammler Schwierigkeiten. Sie sind auch hier nicht optimal gelöst: neben Lernzielen als Gliederungsmerkmal wie "Üben der Buchstaben und Zahlen" wird hauptsäch-

lich nach Spielformen eingeteilt, nach Sprech-, Dialog-, Ketten-, Pantomime-, Ratespielen usw.

Das brachte bei früheren Sammlungen oft mit sich, daß der Lehrer lange suchen mußte, ehe er eine für seine Absicht geeignete Spielübung fand, da er meist sprachliche Vorgaben hat. Er sucht ja nicht ein Dominospiel, sondern eines - welche Form es auch immer haben mag - zum Perfekt- oder Artikelgebrauch oder zu bestimmten Redeanlässen oder Sprechsituationen. "Mit Spielen Deutsch lernen" enthält ein Themen- und ein Grammatikregister sowie ein Verzeichnis der Spiele, das seinerseits teils grammatische, teils pragmatische Lernziele aufschlüsselt. Der Benutzer findet sich so schnell und leicht zurecht, die Mängel der Gliederung sind nur noch theoretischer Art.

Die Erfahrung lehrt, daß der Anspruch, (solche) Spiele und Spielübungen seien für Kinder, Jugendliche und Erwachsene geeignet gerechtfertigt; meine geringere Erfahrung mit Spielen aus dieser Sammlung zeigt, daß wohl keines der Spiele ungeeignet ist (was einer sorgfältigen Erprobung zu danken ist), daß man es gleichberechtigt neben die Bücher von Lohfert und Schmitt stellen darf.

Rolf Ehnert

Walter Lohfert: Kommunikative Spiele für Deutsch als Fremdsprache. Spielpläne und Materialien für die Grundstufe. München (Hueber) 1983.

Udo Schmitt: Buchstabensalat. 60 Lernspiele für Deutsch als Fremdsprache. München (Verlag für Deutsch) 1981.

Der Thematische Teil des Jahrbuches Deutsch als Fremdsprache 8 (Heidelberg Groos 1982, hrsg. v. Alois Wierlacher u.a.) befaßt sich mit "Kulturverstehen und Spiel".

Die in Informationen Deutsch als Fremdsprache (vgl. jetzt/ nr. 4/1983) erscheinenden kommentierten Auswahlbibliographien enthalten mehrere Besprechungen von Spielbüchern.

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

2ND NATIONAL ENGLISH ORAL SKILLS WORKSHOP

University of Tampere
April 6th - 8th, 1984

Provisional programme

Friday, April 6th

3.00 - 4.00 p.m. Registration & coffee

4.00 - 5.00 p.m. Opening session
a) Introduction
b) Working Group Reports

5.00 - 7.00 p.m. ESP: exchanging sessions under the following subject areas:
- Technology
- Law & Political Science
- Commerce
- Natural Sciences
- Social Sciences
- Education
- Medicine
- Translation

Chaired sessions will aim at exchanging material, discussing future cooperation, mutual problem areas, student needs etc.

PROVISIONAL WORKSHOP PROGRAMME, Saturday, April 7th

	1 (Lang. lab.)	2 (Video)	3	4	5	6	7	8
9.30-10.30 a.m.	Communicative use of the lang. lab.	Peace education	Opportunities abroad for further training	Drama games		Voice production	Discussion starter techniques	
10.30-11.00 a.m.	C O F F E E							
11.00-12.30 a.m.	Language Laboratory techniques	Use of video in language teaching	Communication pragmatics: Grice's cooperative principle	Materials gathering	Making use of visiting lecturers	Lateral thinking		Computer English
12.30-1.30 p.m.	L U N C H							
1.30-3.00 p.m.	Evaluation	Use of video in language teaching	Suggestology	Adapting training techniques to language teaching	Getting material published			
3.15-4.45 p.m.	Pronunciation	Peace education	Interpretation as an oral skill	Drama games	Getting material published	Correcting spoken English		
4.45-5.15 p.m.	C O F F E E							
5.15-6.45 p.m.	COMMUNICATIVE TESTING - PANEL DISCUSSION							
8.00 p.m.	D I N N E R							

Sunday, April 8th

Plenary sessions:

- 9.00 - 10.30 a.m. The use of computers in language teaching
- 10.30 - 11.00 a.m. Coffee
- 11.00 - 12.30 a.m. Drama techniques in language teaching
- 12.30 - 1.00 p.m. Closing session and workshop evaluation

REGISTRATION

Please see accompanying registration form on p. 49.

ACCOMMODATION

Rooms have been reserved for the "Englannin kielen koulutuspäivät" at:

Hotel Tampere
Hämeenkatu 1
Tel. 931-21980

210 Fmk per day for a
double room

Hotel Victoria
Itsenäisyydenkatu 1
Tel. 931-30640

184 Fmk per day for a
double room

Both rates are inclusive of breakfast
and sauna.

Hotel reservations should be confirmed directly with the hotel by
March 30th. Please refer to "Englannin kielen koulutuspäivät."

Suomen kielistudionyhdistys r.y. järjestää kaikille kieltenopettajille

KIELISTUDIOPÄIVÄN

Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa Helsingissä,
Toppaorikankuja 14, (Itä-Pasilassa Messukeskuksen vieressä)
lauantaina 11.2.1984

Ohjelma:

- klo 9.15-10.00 Ilmoittautuminen sekä mahdollisuus tutustua opiston studioihin, videoluokkaan ja materiaalinäyttelyyn.
- 10.00-11.00 Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous.
Normaalien vuosikokousasioiden lisäksi käsitellään sääntöjen uudistamista
- 11.15-12.15 Äänitteiden luettelointi - Pirkko Lindqvist
- 12.15-13.00 Kahvitauko
- 13.00-14.15 Käytännön niksejä kielistudiossa opettaville - Pentti Blom

Rinnakkaisohjelmana näytetunteja:
klo 11.30-12.00 ja 13.00-13.30.

Englannin opetusta viedoluokassa - Anneli Luukas

Englantia kielistudiossa - Pearl Lönnfors

Ilmoittautuminen postikortilla 4.2.1984 mennessä sihteeri Ritva Miettiselle,
Lokkisaarentie 4 as. 16, 00980 HELSINKI 98.

Osaallistumismaksu 20 mk. Osallistuminen ei edellytä jäsenyyttä.

TERVETULOA!

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JÄRJESTÄMÄT KOULUTUSTILAISUUDET VUODEN 1984 ALKUPUOLISKOLLA

Muista koulutustilaisuuksista ilmoitetaan myöhemmin

ITÄVALTA-VIIKKO

- Aika: 31.1.-2.2.1984
- Paikka: - Jyväskylän yliopisto
- Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus, Jyväskylän yliopiston saksan kielen laitos, Itävallan suurlähetystö
- Kohderyhmä: Saksan kielen opettajat ja opiskelijat
- Sisältö: Landeskunde, kielenopetuksen didaktiikka, kommunikatiivinen kielenopetus
- Yhdyshenkilö: Hartmut Schröder, Korkeakoulujen kielikeskus
puh. 941-292885

VENÄJÄN KIELEN OPETTAJIEN TAPAAMINEN

- Aika: Maaliskuu, huhtikuu (ilm. tarkemmin myöh.)
- Paikka: Jyväskylän yliopisto
- Järjestäjä: Kielikeskusten venäjän opettajat
- Sisältö: Intensiiviopetus
- Yhdyshenkilö: Sirkka Laihiala-Kankainen, Korkeakoulujen kielikeskus
puh. 941-292882
- Ilmoittautuminen: ilmoitetaan myöhemmin

SAKSAN OPETTAJIEN SEMINAAREJA

- 1) Aika: 16.3.-17.3.1984
 Paikka: Suomen Liikemiesten Kauppaopisto
 Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus, Goethe-Institut, Helsingin kauppakorkeakoulu
 Kohderyhmä: Saksan opettajat
 Sisältö: Video im fachsprachlichen Deutschunterricht
 Yhdysenkilö: Hartmut Schröder
- 2) Aika: 19.3.1984
 Paikka: Tampereen yliopiston kielikeskus
 Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus, Goethe-Institut, Tampereen yliopiston kielikeskus
 Kohderyhmä: Saksan opettajat
 Sisältö: Video im fachsprachlichen Deutschunterricht
 Yhdysenkilö: Hartmut Schröder
- 3) Aika: 20.3.1984
 Paikka: Turun yliopisto
 Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus, Goethe-Institut, Turun yliopiston kielikeskus
 Kohderyhmä: Saksan opettajat
 Sisältö: Video im fachsprachlichen und landeskundlichen Deutschunterricht
 Yhdysenkilö: Hartmut Schröder

ORAL SKILLS SEMINAR

- Aika: 6.-8.4.1984
 Paikka: Tampereen yliopisto
 Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus, Oral skills-työryhmä
 Kohderyhmä: Englannin suullisen kielitaidon opettajat
 Sisältö: Suullisen kielitaidon opettamisen metodiikka
 Yhdysenkilö: Liisa Korpimies, Korkeakoulujen kielikeskus
 puh. 941-292880
 Joan Nordlund, Svenska Handelshögskolan
 90-440291

Ilmoittautuminen: Huhtikuun alkuun mennessä

ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

- Aika: 4.-8.6.1984
 Paikka: Jyväskylän yliopisto
 Järjestäjä: The British Council, Korkeakoulujen kielikeskus
 Kohderyhmä: Kielikeskusten englannin kielen opettajat
 Sisältö: Practical classroom methods and materials production for lecturers in university language centres
 Yhdysenkilö: Matti Laitinen, Korkeakoulujen kielikeskus
 puh. 941-292888

Ilmoittautuminen: 27.4. mennessä

YHTEISPOHJOISMAINEN SAKSANKIELEN OPETTAJIEN SEMINAARI, DIE DDR HEUTE

- Aika: 12.-15.6.1984
 Paikka: Jyväskylä
 Järjestäjä: Korkeakoulujen kielikeskus
 Kohderyhmä: Saksan opettajat
 Sisältö: Die DDR heute
 Yhdysenkilö: Hartmut Schröder, Korkeakoulujen kielikeskus
 puh. 941-292885

Ilmoittautuminen: 27.4. mennessä

CONGRESS CALENDAR

27.-29.2.1984

GAL-Tagung zur Fachsprache Deutsch (als Fremdsprache)
in St. Gallen

27.-29.2.1984

Jahrestagung der deutschen Gesellschaft für Sprachwissenschaft
in Bielefeld

14.-16.5.1984

Jahrestagung des Arbeitskreises Deutsch als Fremdsprache
in Stuttgart

Information: Hartmut Schröder, Language Centre for Finnish
Universities
Tel. 941-292885

* * * * *

LSRL XIV

14th Linguistic Symposium on Romance Languages, at USC, 23-25 Feb 1984.
Papers are solicited on current issues on theoretical, descriptive or
applied ling in which one or more Romance languages is treated. Contact
LSRL XIV, Dept. of Spanish and Portuguese/THH 124, University Park -
MC 0358, University of Southern California, Los Angeles, CA 90089-0358.

INTERNATIONAL LINGUISTIC ASSOCIATION

29th Annual Conference on Linguistics, New York University, 10-11 Mar 1984.
Contact Marion F. Astuti, ILA Conference Cttee, 56 75th Street, Brooklyn,
New York 11209. Abstracts of up to 200 words invited before 31 Dec 1983.
Max 20 mins reading time, with 10 mins discussion. On your abstract
indicate your name, address and academic/other affiliation, and amount
of time requested for presentation, and send 5 copies to Dr James Macris,
Dept. of English, Clark University, Worcester, MA 01610. Pre-registration
fee \$15.

INTERNATIONAL CONFERENCE

Knowledge and Language, Warsaw, 6-8 June 1984: organiser Dr. Ida Kurcs,
Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski, Stwki 5/7 00-183.

TENTH INTERNATIONAL CONFERENCE ON COMPUTATIONAL LINGUISTICS/22nd
ASSOCIATION FOR COMPUTATIONAL LINGUISTICS
Stanford, 2-6 July 1984. Contact Martin Kay, Xerox PARC, 333 Coyote
Hill Road, Palo Alto, CA 94304.

THIRD INTERNATIONAL CONGRESS FOR THE STUDY OF CHILD LANGUAGE
Austin, 8-13 July 1984. Submissions to include 2 copies of a 200-word
abstract, 4 copies of a summary (not over 6 pages), and two index cards
with your personal information. Contact Dr. Anne van Kleeck, Chair,
Third Intl Congress for the Study of Child Language, Dept of Speech
Communication, Univ of Texas at Austin, Austin, Texas 78712.

FIFTH INTERNATIONAL CONFERENCE ON METHODS IN DIALECTOLOGY
Victoria, 16-20 July 1984. Contact H J Warkentyne, Dept of Linguistics,
Univ of Victoria, Victoria, BC V8W 2Y2, Canada.

INTERACTION AND COMMUNICATION

University of Reading, 6-8 April 1984: an interdisciplinary symposium
with themes for 1984: social/developmental; cultural/second language;
and language disorder. Contact Dr W Bellin, Dept of Psychology,
Univ of Reading, Whiteknights, Reading RG6 2AL.

LINGUISTICS ASSOCIATION OF GB

Spring Meeting, University of Hull, 29-30 Mar 1984. Includes an
Educational Linguistics section, and lectures from Prof Victoria Fromkin
(UCLA) and Prof R H Robins (SOAS). Enquiries to Meetings Sec., Max
Wheeler, School of Modern Languages, Univ of Liverpool, PO Box 147,
Liverpool L69 3BX. First circular now published; second one due in
January. Future meetings: 14-16 Sep, Essex; 1-3 Apr 1985, Salford;
18-20 Sep, Liverpool.

SOCIETAS LINGUISTICA EUROPAEA

17th Annual Meeting, Manchester & Salford, 10-12 Sep 1984. Details from
Prof N E Collinge, Dept of General Linguistics, University of Manchester,
Manchester M13 9PL. Some partial scholarships for members from Eastern
European Countries: write to Prof Martin Harris, Dept of Modern Languages,
University of Salford, Salford M5 4WT. Offers of papers, discussions or
other academic contributions to Prof Harris, who will give guidance on
presentation and timing.

REGENT SCHOOLS OF ENGLISH
ENGLAND

Inspected and approved by the British Council

Member of the Association of Recognised English Language
Schools (ARELS)

Member of the Federation of English Language Course Organisations
(FELCO)

- * *Part-time and Intensive Courses throughout the year in Oxford Street, London W1 and in Brighton/Hove. Example: 4 weeks including tuition and family accommodation from 2220 Finmarks.*
- * *17 Summer School Courses in London and the South of England. Example: 2-week residential course at the University of London approx: 2260 Finmarks.*

For free prospectus and further information please contact:
Marketing Department - Regent Schools,
4 Percy Street,
London W1P 9FA
England
T: 636 9444/5

SPRACHINTENSIVKURSE DEUTSCH
in der DDR

Kurssiajankohdat:

Berliini,

"Bruno Leuschner"-korkeakoulu
3.7.-31.7.1984

Kielikursilla perehdytään erityisesti taloustieteen sanastoon ja terminologiaan.

Dresden,

"Friedrich List"-korkeakoulu
19.6.-17.7.1984

Kurssi on tarkoitettu erityisesti teknisten alojen asiantuntijoille ja opiskelijoille.

Dresden-Radebeul,

Leipzigin "Karl-Marx"-yliopiston Herder-instituutti
31.7.-28.8.1984

Kielikurssi on tarkoitettu lähinnä filosofian, historian, oikeustieteen, taide- ja kulttuurialojen sekä pedagogiikan asiantuntijoille ja opiskelijoille.

**Kaikkien kielikurssien hinta on
vain 3.670 mk.**

Hinta sisältää majoituksen kahden hengen huoneissa korkeakoulun asuntolassa, täysihoidon ja kurssimateriaalin.

Kielenopiskelun ohella tehdään retkiä, joilla tutustutaan DDR:n historiaan ja kulttuuriin: Berliinistä retket Potsdamiin ja Wittenbergiin sekä Dresdenistä retket Meisseniin ja Saksin Sveitsiin. Retket ovat ilmaisia.

Kielikurssien lopussa on kunkin kurssin tasoa vastaava loppukoe.

Kielikursseille haetaan DDR-Kulturzentrumin kautta:

Deutschlektorat beim DDR-Kulturzentrum
PL 296, Siltasaarenk. 3-5, 00531 Helsinki 53
Puh. (90) 737 920, 718 394, 717 833

Täältä saatte myös kutakin kielikurssia koskevat yksityiskohtaiset tiedot.

DEUTSCH IN GRAZ

8. Juli — 15. September 1984

INTERNATIONALE INTENSIVKURSE FÜR DEUTSCH ALS ZIELSPRACHE

DEUTSCH IN GRAZ ist ein intensiver Sommerkurs aus Deutsch für Teilnehmer verschiedener Herkunft, Vorbildung und Interessensrichtung.

VERANSTALTER ist die Projektgruppe zur Gestaltung kommunikativer Kurse für Deutsch als Zielsprache in Zusammenarbeit mit den Kulturreferaten der Steiermärkischen Landesregierung und der Landeshauptstadt Graz.

KURSTERMINE und KURSDAUER:

8. Juli — 28. Juli	3 Wochen
5. August — 25. August	3 Wochen
26. August — 15. September	3 Wochen
8. Juli — 4. August	4 Wochen
5. August — 15. September	6 Wochen

KURsstUFEN: Die Kurse gliedern sich in vier den Vorkenntnissen der Teilnehmer entsprechende Stufen sowie zwei Neigungsgruppen für fortgeschrittene Teilnehmer.

Stufe 1: Anfänger

Stufe 2: Anfänger mit Grundkenntnissen

Stufe 3: Mäßig Fortgeschrittene

Stufe 4: Fortgeschrittene

Die Einstufung erfolgt durch einen Test.

Stufe 5: Schwerpunkt Konversation

Stufe 6: Schwerpunkt Literatur, Sach- und Gebrauchstexte

DER UNTERRICHT findet am Vormittag in intensiven Lerngruppen von 8 — 15 Personen und am Nachmittag in Übungsgruppen von maximal 5 Personen statt. Jeden Nachmittag findet eine Sprachlaboreinheit — für Anfänger ein Aussprachekurs, für Fortgeschrittene ein korrekiver Phonetikkurs nach Muttersprachen — statt. Das am Vormittag Erlernete soll am Nachmittag geübt und im Gespräch mit Leuten verwendet werden. Die Ausbildung und **BETREUUNG** erfolgt durch Lehrer und Tutoren mit universitärer Ausbildung. Der Kontakt mit einheimischen Sprechern — im Kurs und in der Freizeit — ist vielfältig und intensiv.

STUNDENZAHL pro Woche: **30 Einheiten**, davon 15 intensive Lehreinheiten, 9 Übungseinheiten, 5 Sprachlaboreinheiten, 1 Lernbetreuungs- oder Vortragseinheit. Für die erfolgreiche Teilnahme wird ein **Zertifikat** ausgestellt.

TAGESPLAN:

9.00—12.00 Uhr: 3 Lehreinheiten mit Sprachlehrern
zwischen
13.00—15.00 Uhr: 1 Einheit im Sprachlabor
15.00—17.30 Uhr: Montag, Mittwoch und Freitag
3 Übungseinheiten mit Sprachbetreuern
18.00—19.30 Uhr: Dienstag und Donnerstag — Vorträge

LEHRSTOFF: Der Lehrstoff orientiert sich an den VHS-Zertifikatsgrundlagen (Stufe 4 entspricht etwa dem VHS-Zertifikat) und an der vom Europarat konzipierten Kontaktschwelle „Deutsch als Fremdsprache“ (Strasbourg 1980).

ZUSATZ- UND FREIZEITPROGRAMM: Für alle Kurse gibt es ein kulturelles und geselliges Programm sowie die verschiedensten Möglichkeiten zur Sportausübung (Tennis, Ballsport, Kegeln, etc.).

EXKURSIONEN: An jedem Wochenende findet eine Exkursion in die nähere und weitere Umgebung von Graz statt. Dabei haben Sie die Möglichkeit, wichtige Bereiche österreichischer Kultur, Industrie und Wissenschaft kennenzulernen.

Preise für die Exkursionen:

3-Wochen-Kurs:

2 Ganztags- und ein Halbtagsausflug ..... öS 400,—

4-Wochen-Kurs:

3 Ganztags- und ein Halbtagsausflug ..... öS 550,—

6-Wochen-Kurs:

4 Ganztags- und zwei Halbtagsausflüge ..... öS 800,—

UNTERBRINGUNG: Nach Wahl in einem Studentenheim (Ein- oder Zweibettzimmer), bei ausgewählten Grazer Familien oder nach Wunsch in einem Hotel.

PREISE: 3 Wochen ..... öS 6.600,—

4 Wochen ..... öS 8.500,—

6 Wochen ..... öS 12.000,—

Die Preise beinhalten Unterricht am Vormittag, Übungen am Nachmittag, Sprachlabor, Vorträge, Lernbehelfe und Einschreibgebühr, Kranken- und Unfallversicherung, Unterbringung mit Frühstück im Studentenheim (Zweibettzimmer).

Aufzahlung für Einzelzimmer ..... öS 130,—/pro Woche

Aufzahlung für Familienunterkunft ... öS 150,—/pro Woche

TEILNEHMER: Schüler (ab 16), Studierende, Berufstätige (allgemein an Deutsch Interessierte), Deutschlehrer.
Für Gruppen mit Lehrern gibt es Sonderbedingungen.
Eine beschränkte Anzahl von Stipendien wird vergeben.

ANMELDUNG UND ANZAHLUNG: Wegen beschränkter Teilnehmerzahl wird um eheste Anmeldung gebeten. **Anmeldeschluß:** für die Kurse, die am 8. Juli 1984 beginnen: 15. Juni 1984, für alle anderen Kurse: 30. Juni 1984.

Die Anmeldung kann nur bei geleisteter Anzahlung von öS 600,— berücksichtigt werden.

Die Sommerkurse "Deutsch in Graz" basieren didaktisch auf dem sogenannten funktionalen Ansatz. Das heißt in aller Kürze: Sprache existiert nur, weil sie ein hervorragendes, allerdings vielfältiges und vielschichtiges Mittel zur Bewältigung von zwischenmenschlichen Situationen ist und zwar als Verständigung und als Verständlichmachung. So werden Sprachen auch erlernt. Deshalb soll der Sprachunterricht versuchen, den natürlichen Spracherwerb nachzugestalten.

Im einzelnen spiegelt sich diese Grundsatzüberlegung in folgenden Grundsätzen und Maßnahmen:

1. Didaktisch definiert heißt "funktional" = verwendbar, und zwar muß spezifiziert sein, wo, in welcher Situation und für wen, d.h. unter welchen Partnern ein bestimmtes Redemittel verwendbar ist. Das heißt weiterhin: Sprache dient den kommunikativen Bedürfnissen, was sich nicht bloß auf sachliche Mitteilungen bezieht, sondern auch gefühlsbesetzte und konfliktnahe Inhalte betrifft. Danach richtet sich das Angebot an grammatischen Formen und notional-funktional bestimmten Redemitteln.

Man merkt sich nur etwas über Dinge, die unser Interesse wecken oder betreffen, die man aus eigener Erfahrung kennt oder kennen lernen möchte. Danach richtet sich das Angebot an Landes- und Literaturkunde, insgesamt die Thematik.

Man lernt von Seinesgleichen, das heißt, zuerst aus der Umwelt, zuletzt von Lehrern oder sogenannten Lehrkräften. Danach sollte sich die Unterrichtsorganisation orientieren. Der Unterricht kann die Umwelt nicht ersetzen, er kann sie simulieren, besser, wenn er sich in die Umwelt projiziert, in ihr stattfindet - oder jedenfalls das Lernen an der Umwelt steuert und koordiniert. Einer der Vorteile der Kurse "Deutsch in Graz" ist dies: Umwelt gibt es genug.

Was den Lernfortschritt anlangt (Progression), so versuchen wir thematisch von sachlichen, nahezu konfliktfreien Themen zu mehr oder weniger konfliktbesetzten fortzuschreiten. Die Situationen sind anfangs private (ohne Publikum) und werden langsam öffentlicher, was bedeutet, daß die Korrektheit der verwendeten Formen wichtiger wird.

Was schließlich die Varianz der Formen angeht, so beginnen wir bei unverfänglichen, sicher konventionalisierten Formen und versuchen, die Ausdrucksmittel immer individueller anzubieten.

2. Was die Methodik betrifft, äußert sich unsere Auffassung in Folgendem: Der Schüler soll und muß selbst lernen - wenn er will auch spielerisch, allerdings nur, wenn er das so will. Lernen muß immer ein Ziel haben und es nützt sehr, wenn lernen kooperativ, z.B. als Projekt-Lernen erfolgt.

Nicht immer lernt man vom Lehrer, auch mehr als ein Lehrer können ein Vorbild sein (team-teaching). Lernen ist am effektivsten, wenn es als Aktivität und zwar als kooperative Aktivität erfolgt - das gilt auch für Anfänger. Auch sie sollen mitreden können. Für den Anfänger sind besonders metasprachliche Fertigkeiten (Rückfragen) notwendig.

Der Grundsatz der Methodenvielfalt gilt nicht nur für den Lehrer, sondern verstärkt für den Schüler. Jeder lernt anders, und das soll er auch dürfen. Man kann auch von anderen Lernenden, nicht nur vom Lehrenden lernen.

3. Was die Kursgestaltung bzw. Organisation anlangt, versuchen wir den obgenannten Grundsätzen durch die folgenden organisatorischen Maßnahmen gerecht zu werden:
  - Der Kurs gliedert sich in einen theoretischen Vormittags-Unterricht von täglich 3 Einheiten (ergänzt durch ein Sprachlaborprogramm - täglich 1 Einheit).
  - An 3 Nachmittagen finden Praktika in Kleinstgruppen statt (3 Einheiten pro Nachmittag), in denen das am Vormittag Erlernte eingeübt und unter Leitung eines Betreuers erprobt werden kann.
  - Das Angebot an Vorträgen, Ausflügen, Diskussionen, Exkursionen, Besichtigungen, sportlichen und kulturellen Veranstaltungen bietet Gelegenheit zum freien Transfer des in Unterricht und Praktikum Angeeigneten.
  - Die Unterbringung bei ausgewählten Familien stellt ein großes sprachliches Übungsfeld dar und gibt Einblick in die privatesten Kommunikationsebenen.
4. Die Sommerkurse 1984 finden von 8. Juli bis 15. September statt. Sollten Sie selbst oder einer Ihrer Schüler weitere Fragen haben, so wenden Sie sich an:

DEUTSCH IN GRAZ
A-8010 Graz/Austria, Parkstraße 1

AFinLA:n TIEDOTUKSIA

Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA r.y. valitsi syyskokouksessaan 1983 yhdistykselle hallituksen vuodeksi 1984. Puheenjohtajana toimii edelleen Matti Leiwo [Jyväskylä, puh. 921-335 133 (t), 941-741 049 (k)] ja sihteerinä Mervi Eloranta [Jyväskylä, puh. 941-275 885 (k)] ja Pirjo Väänänen [Jyväskylä, puh. 941-732 627 (k)].

Muut hallituksen jäsenet:

Varsinaiset jäsenet

Kari Sajavaara (vjp.) (Jyväskylä)
 Viljo Kohonen (vjp.) (Tampere)
 Ingegerd Nyström (rah.hoit.) (Helsinki)
 Jorma Tommola (julk.toim.) (Turku)
 Anna Mauranten (AILA:n kirj.vaiht.) (Helsinki)
 Pekka Hirvonen (Joensuu)
 Anneli Kauppinen (Helsinki)

Varajäsenet

Liisa Lautamatti (Jyväskylä)
 Pekka Boman (Pori)
 Seija Tiisala (Helsinki)
 Raija Ruusuvoori (Turku)
 Jaakko Lehtonen (Jyväskylä)
 Heikki Nyysönen (Oulu)
 Auli Hakulinen (Helsinki)

Yhdistyksen osoite on entinen:

AFinLA/Englamin kielen laitos
 Jyväskylän yliopisto
 40100 Jyväskylä 10

AFinLA:n julkaisuja voivat jäsenet tilata em. osoitteesta.
 Muut kuin jäsenet: Akateeminen kirjakauppa
 PL 128
 00101 HELSINKI 10

AFinLA:an voi liittyä jäseneksi maksamalla jäsenmaksun (vuodeksi 1984 50,-/opiskelijat 25,-) yhdistyksen postisiirtotilille no 5156 23-4.

Tämän lehden välissä on jäsenmaksukuitti. Kirjoita nimesi ja osoitteesi kuittiin selvästi, sillä AFinLA:n posti tulee tällä osoitteella.

Korkeakoulujen kielikeskuksen äänitepalvelu tiedottaa

Siirrymme vuoden 1984 alusta uuteen äänitteiden hinnoitteluun. Hinnoittelu koskee kaikkia Korkeakoulujen kielikeskuksen tuottamia ja välittämiä äänitteitä (paitsi BBC Study Tapes -kasetteja, joiden hinta on 40,- / kasetti).

Uudet hinnat:

AVOKELA		KASETTI	
kesto	hinta	kesto	hinta
alle 5 min	10 mk	alle 15 min	15 mk
6 - 10 min	15 mk	16 - 30 min	20 mk
11 - 15 min	20 mk	yli 30 min	25 mk
16 - 20 min	25 mk		
21 - 30 min	30 mk		
31 - 40 min	40 mk		
41 - 50 min	50 mk		
yli 50 min	55 mk		

Lisäksi veloitamme nauhakäsikirjoitusten kopioista 1 mk / sivu

* * * * *

Vuoden 1984 alusta lähtien veloitamme video-ohjelmien kopioista seuraavasti:

U-MATIC		BETA ja VHS	
kesto	hinta	kesto	hinta
alle 30 min	138 mk	alle 30 min	65 mk
30 - 60 min	184 mk	30 - 60 min	95 mk
		yli 60 min	135 mk

Hintaan sisältyy kasetti sekä kopiointi- ja käsittelykorvaus

HAETTAVANA - VACANCIES

Yleisradion ammattiopiston vieraiden kielten opetus etsii ammattitaitoista, ruotsia äidinkielenään puhuvaa kielenopettajaa.

Opiston antama vieraiden kielten opetus on ennenkaikkea jatkokoulutusta ja erityiskielitaidon opettamista, jonka sisällöissä yleisradioyhtiö, tiedonvälitys, ohjelmatoiminta, uusi teknologia ja yleensä kansainvälisten suhteitten hoitaminen korostuu.

Ensimmäinen kurssi toteutetaan toukokuussa -84. Kevääseen -85 mennessä on ruotsin kielen opetusta yht. n. 200 t.

Tiedustelut vastaava opettaja Tuire Nuolivirta puh. 90/4012732.

ENGLISH SUMMARY

In the Editorial, Liisa Korpimies discusses the 10th anniversary of the language centre organization and the cooperation between the Language Centre for Finnish Universities and the 12 local language centres. Although the production of language teaching materials is the most important form of cooperation, the numerous seminars and meetings for teachers of different languages are felt to be significant. The Language Centre News is another important link between the teachers and the Language Centre.

A new series publications, Information from the Language Centre for Finnish Universities, will hopefully help teachers maintain closer contacts with each other. The first publication in the series will be "Whos is Who in the language centres" and the second will be titled "University Level ESP Teachers in Finland".

REPORTS

In her article "Finland is a bilingual country", Pirkko Ruotsalainen from the Scandinavian Language and Information Centre discusses the role of Swedish as the second official language in our country and its importance as the language of Scandinavian cooperation.

Valdemar Melanko reports on the activities of Neuvostoliittoinstituutti in promoting the teaching of Russian in Finland. The activities of the institute include arranging the exchange of students and teachers, cooperation in the production of teaching materials for schools and universities and the arranging of seminars for teachers and translators of Russian.

The Pushkin Institute of the Russian language is introduced in an article which deals with its international programme and its role in promoting and developing the study and teaching of Russian. The Language Centre for Finnish Universities has cooperated with the Institute in developing an intensive course in Russian for university students.

In his article Werner Westphal from the DDR-Kulturzentrum discusses the ideas of Marx and Engels on language as a social phenomenon and the way in which these theoretical conceptions are reflected in their practical approach to the mother tongue and foreign languages.

In "Who is Who in the Language Centre for Finnish Universities", the members of the staff describe their work and introduce the projects in which they are currently working.

INFORMATION

The Finnish Language Laboratory Association will arrange a seminar for all language teachers on 11th February in Helsinki (Suomen Liikemiesten Kauppaopisto, Toppaokankuja 14). Those wishing to attend, please inform Ritva Miettinen, Lokkisaarentie 4 as. 16, 00980 Helsinki 98, by February 4th, 1984. The registration fee is 20 Fim.

The Language Centre for Finnish Universities will arrange several meetings and seminars for language centre teachers during spring/summer 1984. These events are listed on pp. 31-33.

The Finnish Association of Applied Linguistics (AFinLA) has re-elected Matti Leiwo from Jyväskylä as chairman and Mervi Eloranta as secretary. The address of the association is: AFinLA/English Department, University of Jyväskylä, 40100 Jyväskylä 10. Those wishing to join the association, please pay the fee, 50 Fim (students 25 Fim) to Postisiirtotili no 5156 23-4 and fill in the form enclosed.

The new prices of tapes and video films produced or distributed by the Language Centre for Finnish Universities are listed on pl 43.

SVENSK RESUMÉ

I den redaktionella kommentaren diskuterar Liisa Korpimies språkcenterorganisationens tioårsjubileum och samarbetet mellan Högskolornas språkcentral och de 12 lokala språkcentren. Fastän produktionen av läromedel utgör den viktigaste formen av samarbete upplevs också de talrika seminarierna och mötena som arrangerats för lärarna i olika språk som betydelsefulla. Likaså har Kielikeskusuutiset en viktig uppgift som en förmedlare av kontakter mellan lärarna och Högskolornas språkcentral.

En ny publikationsserie - Korkeakoulujen kielikeskuksen tiedotteita - kommer, får vi hoppas, att underlätta kontakterna lärarna emellan. Den första publikationen i serien kommer att heta "Kielikeskusten kuka kukin on" och den andra "University Level ESP Teachers in Finland".

ARTIKLAR

I sin artikel "Finland är ett tvåspråkigt land" diskuterar Pirkko Ruotsalainen från Nordiska språk- och informationscentret svenskans roll som andra officiella språk och dess betydelse som det språk som används inom det skandinaviska samarbetet.

Valdemar Melanko rapporterar som Sovjetinstitutes aktiviteter som syftar till att främja undervisningen av ryska i Finland. Dessa aktiviteter omfattar arrangerandet av elev- och lärarutbyten, samarbete när det gäller framställandet av läromedel för skolor och universitet samt anordnadet av seminarier för lärare och översättare av ryska.

Pusjkininstitutet presenteras i en artikel som behandlar dess internationella program och dess roll vid befrämjandet och utvecklingen av studiet och undervisningen av ryska. Högskolornas språkcentral har samarbetat med detta institut vid framställandet av en intensivkurs i ryska avsedd för högskolestuderande.

Werner Westphal från DDR-Kulturzentrum diskuterar i sin artikel Marxs och Engels ideer om språket som socialt fenomen och hur dessa teoretiska begrepp speglas i deras inställning i praktiken till modersmålet och främmande språk.

I "Kuka kukin on Korkeakoulujen kielikeskuksessa" beskriver de anställda sitt arbete och presenterar de projekt de för tillfället arbetar med.

INFORMATION

Föreningen för språkstudior i Finland kommer att arrangera ett seminarium för språklärare den 11.2.84 i Helsingfors (Suomen Liikemiesten kauppapisto, Topparoikankuja 14). Om du är intresserad av att delta, var vänlig och kontakta Ritva Miettinen, Lokkisaarentie 4 as. 16, 00980 Helsingfors 98, före den 4.2.1984. Deltagaravgiften är 20,-

Högskolornas språkcentral kommer att anordna ett antal seminarier och möten för språkcenterlärare under vårens och sommarens lopp. Dessa evenemang listas på sid. 31-33.

AFinLA har återvalt Matti Leiwo från Jyväskylä som ordförande och Mervi Eloranta som sekreterare. AFinLAs adress är: AFinLA/Engelska institutionen, Jyväskylä universitet, 40100 Jyväskylä 10. Om du vill bli medlem i föreningen, var vänlig och betala in medlemsavgiften, 50,- (stud. 25,-) på postgirokonto no 5156 23-4 och fyll i åtföljande blankett.

De nya priserna på band och videofilmer som producerats eller distribueras av Högskolornas språkcentral återfinns på sid. 43.

REGISTRATION FORM

2nd National English Oral Skills Workshop

University of Tampere

April 6th - 8th, 1984

Name: _____

Address: _____

Telephone: _____

Place of work: _____

1. E S P:

On Friday, April 6th, I would like to attend the following session(s):

2. We are organising dinner on Saturday evening. Will you join us?
yes / no

Registrations should be sent to: Matti Laitinen, Korkeakoulujen kieli-
keskus, Jyväskylän yliopisto, 40100 Jyväskylä 10. The closing date
for registrations is March 23rd. Registrations may also be made by
phone: 941/292888.

Further information will be sent upon registration. If you have any
questions, please contact Joan Nordlund, c/o Helsinki University
Language Centre, The Swedish School of Economics in Helsinki or at
home (tel: 90/498219).

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1982-31.12.1983

Varsinaiset jäsenet

Prof. Kari Sajavaara, pj.
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Apul.prof. Viljo Kohonen, varapj.
Tampereen yliopisto/
Opettajankoulutuslaitos
Pyynikintie 2
33200 TAMPERE 20

Kielikeskuksen johtaja
Liisa Kurki-Suonio
Tampereen yliopiston kielikeskus
PL 607
33101 TAMPERE 10

Vt. prof. Jaakko Lehtonen
Jyväskylän yliopisto
Rak. A

Prof. Lauri Lindgren
Turun yliopisto
Romaanisen filologian laitos
20500 TURKU 50

Apul.prof. Mirja Saari
Mäyrätie 3 as 6
14200 TUUSULA

Ylitarkastaja Leena Pirilä
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutk.ass. Eva May
Korkeakoulujen kielikeskus

Liisa Korpimies
Korkeakoulujen kielikeskuksen johtaja

Varajäsenet

Prof. Pekka Hirvonen
Joensuun korkeakoulu
PL 111
80101 JOENSUU 10

Apul.prof. Teuvo Piippo
Jyväskylän yliopisto
OKL

Kielikeskuksen esimies
Marja Renkonen
Teknillinen korkeakoulu
Yleinen osasto/Kielikeskus
Otakaari 1
02150 ESPOO 15

Dos. Matti Leiwo
Jyväskylän yliopisto
Rak. C

Leht. Pirkko Muikko
Joensuun korkeakoulun kielikeskus
PI 111
80101 JOENSUU 10

Leht. Anders Nygård
Åbo Akademi
Institutionen för allmän språk-
vetenskap
20500 ÅBO 50

Esittelijä Leena Luhtanen
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutkija Sirkka Laihiala-Kankainen
Korkeakoulujen kielikeskus

Sihteeri: Eila Pakkanen